



Sitouttava koulu- yhteisötyö (SKY)

Kansallisen toimintamallin kehittäminen perusopetukseen 2021–2023

Jokainen koulupäivä on tärkeä

Pitkittynyt poissaolo koulusta on usein oire jostakin oppilaan kehitystä vaarantavasta tekijästä.

Poissaolon taustasyynä voivat olla esimerkiksi oppilaan oppimiseen, fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen, koulun toimintaan, kavereihin tai kodin ja vanhemmuuden haasteisiin liittyvät asiat.

Kroonistuessaan poissaolot vaarantavan oppilaan mahdollisuuksia suoriutua oppivelvollisuudesta ja syrjäyttävät jatko-opinnoista.

Turvallinen kouluyhteisö tukee oppimista ja vähentää poissaoloja. Lämmin aikuisten ja lasten välinen vuorovaikutus tarjoaa mahdollisuuksia kouluyhteisöön kuulumiseen.

75,2 %
kouluista arvioi
poissaolojen lisääntyneen

4000–6000
7–9 -luokkalaista on
usein poissa koulusta



Koulu kiinnittää tulevaisuuteen

Kehitämme yhdessä perusopetukseen sitouttavan kouluyhteisötyön mallia, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää poissaoloja sekä luoda myönteistä toimintakulttuuria kouluissa.

Valtakunnallinen malli valmistellaan pilottihankkeiden ja kehittävän arvioinnin pohjalta. Kehittämisessä ovat mukana myös oppilaat ja heidän huoltajansa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa pilotteja 6,8 miljoonalla eurolla sekä tukee avustuksen saaneita kouluttamalla ja koordinoimalla yhteistyötä.

2021–2023

PILOTOINTI

- Opetuksenjärjestäjät kehittävät
- OKM koordinoi ja kouluttaa
- Karvin kehittävä arviointi tukee

2022–2023

TOTEUTUS

- SKY-malli valmistuu
- Kehitetään työkaluja ja materiaaleja

2023–

VAKIINNUTTAMINEN

- OPH täsmentää OPS-perusteita ja täydennyskouluttaa

Koulujen arki ja paikallinen osaaminen ovat kehittämisen ytimessä

Pilotointi

Sitouttavan koulu yhteistyön mallia kehitetään pilotoimalla oppilaiden sitoutumista tukevia toimintatapoja kunnissa ja kouluissa. Pilotteihin osallistuu perusopetuksen 5.–9. vuosiluokkien oppilaita sekä koulujen henkilökuntaa eri puolilla Suomea.

Piloteilla tuetaan kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa

Kouluun kiinnittyminen ennaltaehkäisee poissaoloja ja edistää oppimista. Mahdollisuudet vaikuttaa ja tehdä valintoja sekä tunne siitä, että pärjää ja tulee hyväksytyksi omana itsenään, tukee oppilaan kiinnittymistä kouluun. Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuoliset työtavat tukevat oppimista ja edistävät hyvinvointia.

Puututaan poissaoloihin varhain kotona ja koulussa

Systemaattinen poissaolojen seuraaminen sekä varhainen puuttuminen ennaltaehkäisee poissaolokierteen syntymistä. Alttiutta poissaoloihin voivat lisätä muutokset oppimisympäristössä, koulupolun nivelvaiheet tai terveyteen ja ystävyysuhteisiin liittyvät huolet. Poissaolojen syiden selvittäminen yhteistyössä kotien kanssa onkin tärkeää heti huolen herättyä.

ENNALTA-EHKÄISEVÄT TOIMET

Säännöllinen koulunkäynti

Varhaiset merkit koulunkäynnin ongelmista

Koulunkäyntiin liittyvä ahdistus ja poissaolopyynnöt

KOHDENNETUT TOIMET

Toistuvat myöhästymiset

Satunnaiset poissaolot

INTENSIIVISET TOIMET

Runsaat poissaolot

Ei käy koulua

Yhteistyöllä tuetaan oppilaan koulunkäyntiä

Mikäli poissaolot lisääntyvät varhaisesta puuttumisesta huolimatta, tulisi oppilaalla olla mahdollisuus saada apua matalalla kynnyksellä. On tärkeää, että koulussa on saatavilla pysyviä ja luotettavia aikuisia, jotka kulkevat vierellä silloin, kun omat voimavarat ehtyvät. Koordinoitu yhteistyö opiskeluhoitopalveluiden kanssa tukee oppilaan koulunkäyntiä ja tarvittava opetuksen räätälöinti luo pedagogisia jouston mahdollisuuksia.

Laaditaan yhdessä poissaoloihin puuttumisen pelisäännöt

Osana mallin kehittämistä luodaan kansalliset poissaoloihin puuttumisen pelisäännöt. Yhteisten pelisääntöjen avulla eri kunnissa ja kouluissa oppilaiden poissaoloihin puututaan mahdollisimman yhtenäisesti. Poissaolojen pelisäännöt toimivat työkaluna opettajille ja kasvatustyön tukena kodeille. Oppilaan kanssa selvitetään poissaolojen taustoja ja etsitään ratkaisuja yhdessä. Kehittämistyötä tehdään yhdessä koulujen henkilöstön, oppilaiden, kotien ja monialaisen verkoston kanssa.

SKY-malli syntyy
pilottien ja
arviointitiedon
avulla

Toteutus

Valtakunnallinen malli valmistellaan pilottihankkeiden pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriön, Karvin ja Opetushallituksen yhteistyönä. Toimintamalli valmistuu ja se vakiinnutetaan vuosina 2022–2023.

Ministeriö koordinoi

Opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa sitouttavan koulu yhteistyön valtakunnallisen toimintamallin kehittämistyötä. Sen tukena toimii monialainen kansallinen ohjausryhmä. Pilottien keskinäistä verkostoitumista ja yhteiskehittämistä tuetaan verkkokoulutusten ja yhteisten tapaamisten avulla. Jokaisessa pilotissa toimii koordinaattori, joka työskentelee paikallisesti kuntien ja koulujen toiminnan tukena.

Karvi tukee

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi arvioi pilottihankkeiden vaikuttavuutta ja tuottaa arviointitietoa valtakunnallisen toimintamallin kehittämisen tueksi. Kehittävän arvioinnin periaatteiden mukaisesti arviointi on oppimisprosessi, joka tuo esiin hankkeiden vahvuuksia, heikkouksia, hyviä käytänteitä ja suosituksia. Arvioinnin kohteena ovat sekä hankkeissa kehitettyjen menetelmien vaikutukset että tavoitteiden saavuttamiseen liittyvien mekanismien tunnistaminen. Arviointiin osallistuvat oppilaat, huoltajat, koulujen henkilöstö ja muut sidosryhmät.

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄT

Kehittävät, testaavat ja toteuttavat

KARVI

Arvioi
ja tutkii

SKY-MALLI

OPETUS- HALLITUS

Kouluttaa ja
vakiinnuttaa

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tukee ja
koordinoi

Opetushallitus vakiinnuttaa

Valtakunnallisen mallin valmistuttua Opetushallitus tekee tarvittavat täsmennykset opetussuunnitelman perusteisiin. Mallin jalkauttamiseksi Opetushallitus toteuttaa valtakunnallisen täydennyskoulutuskokonaisuuden. Paikallisten opetussuunnitelmien ja opettajien kouluttamisen avulla malli vakiinnutetaan osaksi opetuksen järjestäjien ja koulujen toimintaa.

Opetuksen järjestäjät kehittävät ja toteuttavat

Sitouttavan koulu yhteistyön käytänteitä kehitetään eri puolella Suomea toteutuviissa pilottihankkeissa. Jokaisessa pilotissa on mukana eri kokoisia kuntia ja kouluja, jotka tuovat kehittämiseen omaa osaamistaan ja paikallistuntemustaan. Paikallisesti kehitettyjä toimintatapoja pilotoidaan lukuvuonna 2021–2022 ja yhteisesti kehitettyä mallia testataan lukuvuonna 2022–2023.



OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kehitämme yhdessä perusopetukseen toimintamallia, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä ja vähentää poissaoloja sekä luoda myönteistä toimintakulttuuria kouluissa. Toimivia ratkaisuja etsitään lukuisissa piloteissa eri puolella Suomea. Yhteistä SKY-mallia ovat rakentamassa opetus- ja kulttuuriministeriö, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus sekä Opetushallitus yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

LISÄTIETOJA:

Opetusneuvos Minna Polvinen, minna.polvinen@minedu.fi
kehittämispäällikkö Johanna Sergejeff, johanna.sergejeff@minedu.fi
<https://minedu.fi/sitouttava-kouluyhteisotyö>

#SitouttavaKouluyhteisötyö

Sitouttava kouluyhteisötyö (SKY)